

Bruksela, 19 kwietnia 2023 r.
(OR. en)

8465/23

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2023/0099(NLE)

EDUC 131
DIGIT 71
JEUN 70
EMPL 178
SOC 254

PISMO PRZEWODNIE

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Do:	Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	COM(2023) 205 final
Dotyczy:	Wniosek dotyczący ZALECENIA RADY w sprawie kluczowych czynników sprzyjających skuteczności kształcenia i szkolenia cyfrowego

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2023) 205 final.

Zał.: COM(2023) 205 final

KOMISJA
EUROPEJSKA

Strasburg, dnia 18.4.2023 r.
COM(2023) 205 final

2023/0099 (NLE)

Wniosek

ZALECENIE RADY

**w sprawie kluczowych czynników sprzyjających skuteczności kształcenia i szkolenia
cyfrowego**

{SWD(2023) 205 final}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

Kształcenie i szkolenie mają kluczowe znaczenie dla rozwoju osobistego, spójności społecznej, konkurencyjności i innowacji. Ponadto kształcenie i szkolenie stanowią element bardziej sprawiedliwej, odpornej i zrównoważonej Europy. Znajduje to odzwierciedlenie w **rezolucji Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030)**¹, w której wśród priorytetów strategicznych wymieniono **transformację ekologiczną i cyfrową**.

Obecnie edukacja cyfrowa jest centralnym elementem tych działań. Pandemia COVID-19 uwypukliła potrzebę poprawy **gotowości cyfrowej systemów kształcenia i szkolenia** pod względem odporności, wysokiej jakości, inkluzywności, dostępności i bezpieczeństwa. W przygotowanym przez Komisję Europejską **Planie działania w dziedzinie edukacji cyfrowej na lata 2021–2027**² ustalono dwa priorytety strategiczne, które mają służyć osiągnięciu tego celu: *wspieranie rozwoju wysoce efektywnego ekosystemu edukacji cyfrowej* oraz *poprawa kompetencji i umiejętności cyfrowych właściwych w dobie transformacji cyfrowej*.

Państwa członkowskie z zadowoleniem przyjęły plan działania zawarty w **konkluzjach Rady w sprawie edukacji cyfrowej w europejskich społeczeństwach opartych na wiedzy**³. Uznały potrzebę ściślejszej współpracy i zwróciły się do Komisji o rozpoczęcie procesu strategicznej refleksji nad czynnikami sprzyjającymi skutecznej edukacji cyfrowej. W następstwie apelu przewodniczącej Ursuli von der Leyen z 2021 r. o „uwagę przywódców i zorganizowany dialog na najwyższym szczeblu” w sprawie edukacji cyfrowej i umiejętności cyfrowych, w 2022 r. Komisja przeprowadziła **zorganizowany dialog na temat edukacji cyfrowej i umiejętności cyfrowych** ze wszystkimi państwami członkowskimi.

W planach odbudowy i zwiększania odporności państwa członkowskie przeznaczyły 130 mld EUR na działania wspierające transformację cyfrową – 26 % łącznej alokacji w ramach planów. Z tej kwoty 16,5 mld EUR przeznaczono na poprawę łączności, a prawie 23 mld EUR na edukację cyfrową i rozwój umiejętności cyfrowych⁴. Obecnie niezwykle ważne jest wdrożenie.

Odzwierciedlając potrzebę stworzenia wysoce efektywnego ekosystemu edukacji cyfrowej (obejmującego infrastrukturę, łączność, organizację, zdolności), niniejszy wniosek opiera się **na kluczowych czynnikach sprzyjających pomyślnemu wdrożeniu edukacji cyfrowej** określonych w planie działania i konkluzjach Rady, a także na ustaleniach zorganizowanego

¹ 2021/C 66/01.

² COM(2020) 624 final.

³ 2020/C 415/10.

⁴ Dane liczbowe przedstawione w tym akapicie obliczono na podstawie załącznika VII do rozporządzenia ustanawiającego RRF.

dialogu. Przedstawiono w nim zalecenia dla państw członkowskich dotyczące sposobów osiągnięcia **dostępnej, wysokiej jakości i sprzyjającej włączeniu społecznemu edukacji cyfrowej dla wszystkich**. We wniosku skoncentrowano się na **formalnym kształceniu i szkoleniu** oraz na inwestycjach, budowaniu zdolności i współpracy niezbędnych do wykorzystania potencjału technologii cyfrowych w celu wzmocnienia nauczania, uczenia się i oceny oraz poprawy efektów nauczania wszystkich osób uczących się. W związku z tym podkreślono w nim znaczenie konstruktywnego włączenia w szkołach i na uczelniach w nauczaniu wszystkich przedmiotów technologii cyfrowych związanych z metodami pedagogicznymi i organizacyjnymi.

Skuteczna edukacja cyfrowa polega na **tworzeniu w epoce cyfrowej większej liczby i lepszych możliwości uczenia się i nauczania dla każdego**. Rozwiązania cyfrowe sprawiły, że w ciągu ostatnich kilku lat systemy kształcenia i szkolenia w UE stały się bardziej dostępne. W szybko rozwijającym się i bardziej niepewnym świecie należy jednak stale poprawiać skuteczność i efektywność edukacji oraz wspierać dywersyfikację nauczania i uczenia się, w tym za pomocą istniejących oraz powstających rozwiązań cyfrowych. Chociaż nasze społeczeństwa się zmieniają, edukacja pozostaje podstawowym prawem człowieka, a powszechny dostęp do niej musi być zagwarantowany i rozszerzony na świat cyfrowy.

Narzędzia cyfrowe ukierunkowane na użytkownika mogą przynieść innowacyjne rozwiązania w edukacji i wspierać nauczycieli, zmniejszając spoczywające na nich obciążenie administracyjne. Ponadto pomagają one nauczycielom w dostosowaniu ich pracy i systemów edukacyjnych do przełomowych technologii, takich jak generatywna sztuczna inteligencja i inne powstające technologie, które szybko wkraczają do środowisk osób uczących się, niosąc ze sobą potencjalne szanse i zagrożenia. Narzędzia generatywnej sztucznej inteligencji stwarzają nowe możliwości uczenia się i mogą wspierać uczniów w zwiększaniu tempa uczenia się i poprawie poczucia własnej skuteczności, jednocześnie stawiając nowe pytania, w tym na przykład dotyczące oceny lub autorstwa. Skuteczna edukacja cyfrowa jest zatem warunkiem koniecznym, aby osoby uczące się zdobyły umiejętności rozwojowe potrzebne w dzisiejszym świecie.

Niniejszy wniosek stanowi **część inicjatyw podejmowanych przez Komisję i państwa członkowskie w celu zapewnienia transformacji cyfrowej ukierunkowanej na człowieka**. Jest on zgodny z celami określonymi w Planie działania w dziedzinie edukacji cyfrowej, programie polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r.⁵, Europejskiej deklaracji praw i zasad cyfrowych w cyfrowej dekadzie⁶ oraz europejskiej strategii na rzecz lepszego internetu dla dzieci⁷. W Planie działania w dziedzinie edukacji cyfrowej, programie polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r., europejskim programie na rzecz umiejętności⁸, planie działań na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych⁹ oraz w strategiach Unii

⁵ Decyzja (UE) 2022/2481.

⁶ COM(2022) 28 final.

⁷ COM(2022) 212 final.

⁸ COM(2020) 274 final.

⁹ COM(2021) 102 final.

równości określono ambitne cele na poziomie UE, aby zachęcić do działań w zakresie transformacji cyfrowej oraz zapewnić zrównoważony wzrost i innowacje w UE. We wniosku uwzględniono również trwające prace nad transformacją cyfrową w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności; jest on również dostosowany do postulatów zawartych w sprawozdaniu z Konferencji w sprawie przyszłości Europy.

Wniosek opiera się na pierwszym priorytecie strategicznym (wspieranie wysoce efektywnego ekosystemu edukacji cyfrowej) Planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej i stanowi uzupełnienie **wniosku dotyczącego zalecenia Rady w sprawie poprawy oferty kształcenia i szkolenia w zakresie umiejętności cyfrowych**.

- **Kluczowe wyzwania poruszane w proponowanym zaleceniu Rady**

Doświadczenia zdobyte od czasu kryzysu związanego z COVID-19 i zorganizowanego dialogu ujawniły bogactwo inwestycji i polityk podejmowanych przez państwa członkowskie w celu wspierania edukacji cyfrowej i umiejętności cyfrowych. Chociaż większość państw członkowskich posiada strategie związane z transformacją cyfrową kształcenia i szkolenia oraz ofertę nauczania umiejętności cyfrowych, nie zawsze są one jednak wystarczająco konkretne, szczegółowe lub kompleksowe. Z analizy polityk w całej Unii wynika brak strategicznego przeglądu łączącego różne sektorowe i terytorialne poziomy podejścia politycznego. Istnieje szereg wspólnych wyzwań, z którymi borykają się państwa członkowskie przy tworzeniu wysoce efektywnych ekosystemów cyfrowego kształcenia i szkolenia:

- brak systemowego podejścia przewidującego zaangażowanie całej administracji rządowej do polityki edukacji cyfrowej oraz wyzwania związane z efektywną koordynacją na różnych szczeblach rządowych i między nimi;
- brak strategicznego ukierunkowania inwestycji w infrastrukturę, sprzęt i treści związane z cyfrowym kształceniem i szkoleniem, w tym na różnice społeczno-gospodarcze i terytorialne;
- niewystarczające szkolenie cyfrowe nauczycieli i personelu w zakresie przyjmowania i jak najlepszego wykorzystania technologii w nauczaniu i uczeniu się;
- niewystarczające monitorowanie i ocena polityki w zakresie cyfrowego kształcenia i szkolenia oraz jej wpływu.

Zarządzanie polityką w zakresie cyfrowego kształcenia i szkolenia

- Pomimo postępów i doskonałych przykładów innowacji starania nie doprowadziły jeszcze do systemowej transformacji cyfrowej w kształceniu i szkoleniu. W szczególności istnieją dwa kluczowe wyzwania.
- Po pierwsze, wprowadzenie technologii cyfrowych do systemów kształcenia i szkolenia wymaga podejścia przewidującego zaangażowanie całej administracji rządowej, które zapewnia **współpracę i koordynację różnych departamentów rządowych**. Na przykład skuteczna cyfryzacja szkoły wymaga ścisłej współpracy

między organami odpowiedzialnymi za **infrastrukturę** w celu zapewnienia łączności, za **finanse** w celu zapewnienia finansowania inwestycji oraz za **edukację** w celu dostosowania programów nauczania i wspierania nauczycieli. Ponadto w państwach członkowskich o wysokim poziomie autonomii regionalnej lub lokalnej kluczowa jest koordynacja między różnymi szczeblami rządowymi. Zorganizowany dialog pokazał, że te działania koordynacyjne są złożone i stanowią wyzwanie, wskutek czego wiele państw członkowskich ma **wiele strategii sektorowych, które są realizowane niezależnie od siebie**. Grozi to powstaniem struktur silosowych albo nakładaniem się działań, a tym samym utratą możliwości synergii i większego wpływu. **Brak** takiego **podejścia przewidującego zaangażowanie całej administracji rządowej** uznano za **główne wyzwanie** w opracowywaniu i wdrażaniu polityki w zakresie edukacji cyfrowej i umiejętności cyfrowych.

- Po drugie, opracowanie odpowiednich rozwiązań cyfrowych i ich powszechne przyjęcie w znacznym stopniu zależy od **zaangażowania wielu odpowiednich zainteresowanych stron i przyjęcia przez nie odpowiedzialności**. Oznacza to potrzebę ścisłego dialogu między decydentami, praktykami, dostawcami rozwiązań cyfrowych, partnerami społecznymi, przedsiębiorstwami, rodzicami i osobami uczącymi się. Zorganizowany dialog pokazał, że choć w wielu państwach istnieją formalne platformy na potrzeby konsultacji z zainteresowanymi stronami, **bliższa współpraca jest nadal na wczesnym etapie**, zwłaszcza jeśli chodzi o interakcje między instytucjami edukacyjnymi, nauczycielami i sektorem, w tym dostawcami technologii i pracodawcami. Państwa członkowskie wykazały rosnące zainteresowanie angażowaniem się w partnerstwa publiczno-prywatne, w tym z sektorem technologii edukacyjnych, w celu dalszego rozszerzenia i wzmocnienia ekosystemu edukacji cyfrowej, przy jednoczesnym uwzględnieniu ważnych kwestii, takich jak ochrona prywatności danych.

Inwestycje w infrastrukturę cyfrową na rzecz kształcenia i szkolenia

Dostęp szkół do internetu pozostaje nierównomierny w różnych państwach UE i w ich obrębie, a szybkie łącza internetowe w szkołach są nadal rzadkością¹⁰, zwłaszcza na obszarach wiejskich i w regionach oddalonych, gdzie łączność jest słabiej rozwinięta¹¹. Według najnowszych danych tylko 11 % uczniów szkół podstawowych w UE, 17 % uczniów szkół średnich I stopnia i 18 % uczniów szkół średnich II stopnia uczęszczało do szkół, w których prędkość internetu wynosiła ponad 100 Mb/s, co jest dalekie od celu na poziomie UE na 2025 r., jakim jest zapewnienie wszystkim szkołom szybkich łączy szerokopasmowych (co najmniej 1 Gb/s lub więcej)¹². Jeśli chodzi o **wyposażenie szkół**, odsetek uczniów uczęszczających do szkół, w których ponad 90 % sprzętu cyfrowego było sprawne, wynosił od 61 % na poziomie szkoły podstawowej do 73 % na poziomie szkoły średniej II stopnia¹³. Za największą przeszkodę w stosowaniu technologii cyfrowych w nauczaniu i uczeniu się nauczyciele uznali niewystarczające wyposażenie w urządzenia cyfrowe (zwłaszcza tablety

¹⁰ Komisja Europejska (2019), Drugie badanie szkół: technologie informacyjno-komunikacyjne w edukacji. Luksemburg: Urząd Publikacji UE.

¹¹ SWD(2021) 167 final.

¹² COM(2016) 587.

¹³ Komisja Europejska (2019), Drugie badanie szkół: technologie informacyjno-komunikacyjne w edukacji. Luksemburg: Urząd Publikacji UE.

i laptopy)¹⁴. **Instytucje szkolnictwa wyższego dysponują zwykle lepszymi połączeniami i wyposażeniem**, ale integracja i stosowanie skutecznych praktyk edukacji cyfrowej przebiega powoli.

Chociaż pandemia COVID-19 znacznie przyspieszyła wykorzystywanie technologii w nauczaniu i uczeniu się, uwydatniła również i pogłębiła **nierówności w kształceniu i szkoleniu**. Pochodzenie społeczno-ekonomiczne osób uczących się jest nadal najsilniejszym czynnikiem decydującym o wynikach kształcenia. Znajduje to również odzwierciedlenie w ofercie edukacji cyfrowej: osoby uczące się znajdujące się w niekorzystnej sytuacji, np. osoby **o niskim poziomie wykształcenia, niskich dochodach, Romowie lub migranci**, mają gorszy dostęp do komputerów w domu¹⁵ i zaczynają korzystać z urządzeń cyfrowych w późniejszym okresie życia w porównaniu z ich rówieśnikami znajdującymi się w korzystniejszej sytuacji¹⁶. Brak dostępnych i pomocnych technologii cyfrowych stwarza poważne bariery dla **osób z niepełnosprawnościami**, ograniczając ich zdolność do samodzielnej i niezależnej nauki w ośrodkach kształcenia formalnego.

Zorganizowany dialog na temat edukacji cyfrowej i umiejętności cyfrowych oraz krajowe plany odbudowy i zwiększania odporności potwierdzają **znaczenie, jakie państwa członkowskie przywiązują do udostępnienia instytucjom oświatowym skutecznej i sprawiedliwej infrastruktury cyfrowej**. Państwa członkowskie w reformach i inwestycjach w tej dziedzinie traktują priorytetowo łączność, sprzęt cyfrowy, platformy i treści.

Planowane sprawozdanie specjalne **Europejskiego Trybunału Obrachunkowego** dostarczy dalszych dowodów na skuteczność wsparcia UE na rzecz cyfryzacji szkół¹⁷.

Inne **obawy dotyczą konserwacji sprzętu i urządzeń** oraz wyzwania, jakim jest dopasowanie się do szybkiego tempa zmian technologicznych, jeśli chodzi o treści, podejścia i narzędzia dydaktyczne. Państwa dysponujące szeregiem narzędzi i platform cyfrowych wyrażają coraz większe obawy dotyczące **interoperacyjności** systemów i usług. Państwa członkowskie szukają również sposobów na zwiększenie **dostępności wysokiej jakości cyfrowych treści dydaktycznych i dostępu do nich** w ich własnych językach. Ponadto instytucje edukacyjne na wszystkich poziomach mają obawy związane z wypełnianiem obowiązków w zakresie ochrony danych, **ochroną prywatności osób uczących się** i zapobieganiem zagrożeniom **cyberbezpieczeństwa**.

Szkolenie cyfrowe nauczycieli i personelu

¹⁴ Tamże.

¹⁵ OECD (2018), Getting ready for the digital world, PISA 2018: Insights and Interpretations. Paryż: OECD Publishing.

¹⁶ Biagi F., Rodrigues M. (2017), Digital technologies and learning outcomes of students from low socio-economic background: An analysis of PISA 2015. Sprawozdanie JRC z cyklu „Nauka na rzecz polityki”.

¹⁷ Europejski Trybunał Obrachunkowy, orientacyjny harmonogram publikacji sprawozdań od stycznia do grudnia 2023 r., https://www.eca.europa.eu/sites/ep/en/Documents/Timetable_of_upcoming_publications_EN.pdf

Nauczyciele są **kluczowymi partnerami**, od których zależy pomyślne przyjęcie technologii cyfrowych w kształceniu i szkoleniu, należy zatem ściśle zaangażować ich w proces włączania tych technologii do głównego nurtu polityki i konsultować się z nimi. Z licznych badań wynika, że nauczyciele chętniej korzystają z technologii cyfrowych w nauczaniu, jeśli ich szkoły **zachęcają do odpowiedniego planowania i współpracy podczas korzystania z technologii w kształceniu**¹⁸. Nauczyciele zajmują wyjątkowe miejsce w kształceniu przyszłych pokoleń zgodnie z najwyższymi standardami. Potrzebują ukierunkowanego wsparcia, aby pewnie i w najlepszy możliwy sposób włączyć cyfryzację do swojej pedagogiki, tak aby służyła ona ich uczniom i ułatwiała otwarte uczenie się sprzyjające włączeniu społecznemu. W niektórych szkołach pracują koordynatorzy ds. ICT, którzy wspierają nauczycieli we wszystkich zadaniach administracyjnych związanych z ICT i pozwalają im skupić się na ich podstawowych zadaniach. Systemowe i długoterminowe podejście do włączania technologii do zajęć szkolnych jest jednak obecnie raczej wyjątkiem niż normą. Na przykład przed pandemią COVID-19 **tylko około jedna trzecia uczniów uczęszczała do szkół, które posiadały pisemne deklaracje dotyczące wykorzystywania technologii cyfrowych do celów pedagogicznych**¹⁹. Dla wielu instytucji kształcenia i szkolenia niewystarczające zdolności oznaczają, że opracowanie i wdrożenie instytucjonalnej strategii dotyczącej edukacji cyfrowej uwzględniającej potrzeby pedagogów i osób uczących się pozostaje wyzwaniem. W niektórych państwach członkowskich istnieją inicjatywy mające na celu zwiększenie **zdolności kierownictwa instytucji edukacyjnych** do kierowania transformacją cyfrową, ale nie są one powszechne.

Jednym z kluczowych czynników, które wpłynęły na jakość doświadczeń edukacyjnych w czasie lockdownów związanych z COVID-19, były kompetencje cyfrowe pedagogów²⁰. Przeciętnie w UE mniej niż połowa nauczycieli (49,1 %) podała jednak, że w ich formalnym kształceniu lub szkoleniu uwzględniono technologie informacyjno-komunikacyjne²¹, a zaledwie 39 % nauczycieli czuło się dobrze przygotowanych do korzystania z technologii cyfrowych w nauczaniu²². Podczas gdy nauczyciele i pedagodzy muszą być wyposażeni w niezbędne umiejętności w zakresie pedagogiki cyfrowej²³, konieczne jest podejście oparte na zaufaniu zarówno ze strony organów, jak i zainteresowanych stron, pozwalające wzmocnić pozycję nauczycieli oraz wesprzeć ich w jak najlepszym wykorzystaniu technologii w nauczaniu i uczeniu się.

Wysoki poziom autonomii instytucji szkolnictwa wyższego, które zazwyczaj oferują **programy kształcenia nauczycieli**, doprowadził do opóźnień we wprowadzaniu umiejętności w zakresie pedagogiki cyfrowej do programów kształcenia nauczycieli w kilku państwach.

¹⁸ Fraillon J., Ainley J., Schulz W., Friedman T., Duckworth D. (2019), Preparing for Life in a Digital World: International Computer and Information Literacy Study 2018 International Report. Amsterdam: IEA.

¹⁹ Komisja Europejska (2019), Drugie badanie szkół: technologie informacyjno-komunikacyjne w edukacji. Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej.

²⁰ Dokument roboczy służb Komisji – Plan działania w dziedzinie edukacji cyfrowej, SWD(2020) 209 final.

²¹ Monitor edukacji i kształcenia 2020.

²² OECD (2019), wyniki TALIS 2018 (tom I): Nauczyciele i liderzy edukacyjni jako osoby uczące się przez całe życie, TALIS. Paryż: OECD Publishing

²³ OECD (2019), wyniki TALIS 2018 (tom I): Nauczyciele i liderzy edukacyjni jako osoby uczące się przez całe życie, TALIS. Paryż: OECD Publishing

Ponadto starzenie się populacji nauczycieli w większości państw UE oznacza, że nie można podjąć wyzwań związanych z pedagogiką cyfrową w ramach samego kształcenia zawodowego podstawowego. Zorganizowany dialog pokazał, że wiele państw członkowskich **poszerzyło ostatnio ofertę możliwości ustawicznego doskonalenia zawodowego dla nauczycieli i pedagogów w odniesieniu do pedagogiki cyfrowej**. Kilka państw członkowskich wskazuje jednak na trudności w skłonieniu nauczycieli do uczestnictwa, a partnerzy społeczni podkreślają, że nauczycielom często brakuje czasu na ustawiczne doskonalenie zawodowe. Choć w większości państw członkowskich monitoruje się udział w doskonaleniu zawodowym, mniej uwagi poświęca się ocenie jego wpływu na umiejętności nauczycieli. Może to prowadzić do ewentualnego niedopasowania oferty szkoleniowej do potrzeb pedagogów.

Monitorowanie i ocena polityki oraz jej wpływu

Chociaż **większość państw członkowskich posiada strategię**, które mają pomóc instytucjom kształcenia i szkolenia w korzystaniu z technologii cyfrowych, nie zawsze są one wystarczająco konkretne, szczegółowe lub kompleksowe. Ponadto tylko nieliczne z tych państw regularnie monitorują lub oceniają wdrażanie tych strategii, czy też wprowadzają zmiany w celu odzwierciedlenia nowych osiągnięć w zakresie technologii i związanych z nimi potrzeb w zakresie uczenia się²⁴. Ponadto jedynie w niewielkiej liczbie państw członkowskich ramy służące do monitorowania sytuacji pod względem czynników sprzyjających edukacji cyfrowej są dobrze rozwinięte. W wielu przypadkach stosuje się **fragmentaryczne lub doraźne podejście do monitorowania**. Szczególnym problemem, który ma wpływ na ogólną ocenę skutków inwestycji, jest brak informacji na temat wykorzystania urządzeń, a także brak systemów monitorowania i śledzenia infrastruktury cyfrowej instytucji edukacyjnych.

Na poziomie UE **głównym wyzwaniem pozostaje dostępność danych i dowodów**. Międzynarodowe badania na dużą skalę publikuje się w bardzo długich odstępach czasu, co utrudnia dotrzymanie kroku szybko rozwijającej się dziedzinie edukacji cyfrowej, i nie zawierają one wszystkich danych, które są potrzebne do opracowania polityki oraz instrumentów wsparcia.

• Cele proponowanego zalecenia Rady

Niniejszy wniosek ma na celu promowanie niezbędnych reform strukturalnych i inwestycji w państwach członkowskich, aby dokonać stopniowej zmiany w zakresie transformacji cyfrowej kształcenia i szkolenia oraz umożliwić zapewnianie umiejętności na podstawie:

- spójnej strategii dotyczącej konkretnie edukacji cyfrowej i umiejętności cyfrowych oraz poprawy informacji zwrotnych na temat polityki za pośrednictwem lepszego monitorowania i lepszej oceny polityki w zakresie

²⁴ Komisja Europejska, EACEA, Eurydice (2019). Edukacja cyfrowa w szkołach w Europie. Sprawozdanie Eurydice. Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej.

cyfrowego kształcenia i szkolenia oraz szybszej integracji tych wyników w celu dostosowywania polityki do potrzeb;

- podejścia przewidującego zaangażowanie całej administracji rządowej do cyfrowego kształcenia i szkolenia oraz wzmocnionej współpracy i koordynacji z zainteresowanymi stronami oraz między nimi, w tym z sektorem prywatnym;
- budowania i wzmacniania partnerstw z nauczycielami, przy jednoczesnym zapewnianiu dostępu do szkoleń cyfrowych dla wszystkich nauczycieli, pedagogów i pracowników oraz wsparcia na rzecz budowania zdolności cyfrowych dla wszystkich instytucji kształcenia i szkolenia;
- sprawiedliwych i ukierunkowanych na wywieranie wpływu inwestycji w wysokiej jakości, dostępne, sprzyjające włączeniu społecznemu i bezpieczne cyfrowe kształcenie i szkolenie.

- **Wymiar międzynarodowy**

Wniosek opiera się na pracach na poziomie międzynarodowym oraz stanowi ich uzupełnienie. Jest on wkładem na rzecz realizacji **celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju na 2030 r.**²⁵, a zwłaszcza celu nr 4 – Dobra jakość edukacji.

Przedmiotowa inicjatywa jest zgodna z trwającymi pracami w ramach Planu działania sekretarza generalnego **ONZ** na rzecz współpracy cyfrowej oraz dostosowana do wezwania do działania w zakresie cyfrowego uczenia się ze Światowego Szczytu poświęconego Przekształceniom Edukacji.

Wniosek przyczynia się również do realizacji celów unijnej strategii **Global Gateway** na rzecz budowania trwałej i opartej na zaufaniu konektywności, która służy ludziom i planecie.

W ramach tej inicjatywy uznano znaczenie pracy ponad granicami, w szczególności z krajami partnerskimi UE objętymi procesem rozszerzenia i polityką sąsiedztwa, w tym z partnerami z Bałkanów Zachodnich, w celu zapewnienia, aby nikt nie został pozostawiony w tyle i aby każdy miał prawo do wysokiej jakości edukacji włączającej.

- **Narzędzia wspierające wdrażanie zalecenia**

Komisja zamierza powołać grupę wysokiego szczebla ds. edukacji cyfrowej i umiejętności cyfrowych w celu kontynuowania nieformalnej koordynacji między koordynatorami krajowymi w ramach zorganizowanego dialogu. W ramach grupy zgromadzono by wiedzę fachową ze świata edukacji i świata cyfrowego, która mogłaby zostać wykorzystana do opracowania wytycznych lub innych narzędzi ułatwiających dalszy rozwój edukacji cyfrowej.

Wniosek będzie również wspierany za pośrednictwem:

- grupy roboczej ds. edukacji cyfrowej: uczenie się, nauczanie i ocenianie;

²⁵

<https://sdgs.un.org/>

- instrumentów UE, takich jak Instrument Wsparcia Technicznego, oraz finansowania unijnego, uwzględniając Erasmus+, Europejski Fundusz Społeczny Plus, Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Fundusz Spójności, program „Cyfrowa Europa” i „Horyzont Europa” oraz program „Globalny wymiar Europy”;
- istniejących narzędzi, platform i społeczności UE (europejskiej platformy edukacji cyfrowej, europejskiego centrum zasobów cyfrowych SALTO, europejskiej platformy edukacji szkolnej, w tym eTwinning, SELFIE, SELFIEforTEACHERS, ePlatformy na rzecz uczenia się dorosłych w Europie (EPALE), platformy Lepszy internet dla dzieci (Better Internet for Kids), Kącika edukacyjnego);
- gromadzenia dowodów porównawczych dotyczących kluczowych czynników sprzyjających w całej UE;
- udoskonalonych dowodów i lepszej analizy z pomocą laboratorium edukacyjnego w dziedzinie inwestowania w kształcenie i szkolenie o wysokiej jakości;
- sprawozdawczości i monitorowania w obrębie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030).

- **Komplementarność z innymi inicjatywami**

Wniosek uzupełnia inne inicjatywy Komisji i przyczynia się do ich realizacji. Są to inicjatywy przedstawione w ramach:

- komunikatu w sprawie europejskiego obszaru edukacji²⁶;
- Planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej na lata 2021–2027²⁷;
- Europejskiego programu na rzecz umiejętności służącego zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności²⁸;
- programu polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r.²⁹;
- Akademii Umiejętności w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

- **Podstawa prawna**

Wniosek jest zgodny z art. 165 i 166 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

²⁶ COM(2020) 625 final.

²⁷ COM(2020) 624 final.

²⁸ COM(2020) 274 final.

²⁹ Decyzja (UE) 2022/2481.

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

Wniosek jest zgodny z zasadą pomocniczości, o której mowa w art. 5 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE).

We wniosku w pełni uszanowano odpowiedzialność państw członkowskich za treść nauczania i organizację systemów edukacyjnych, jak również ich różnorodność kulturową i językową; jednocześnie jest wyrazem uzupełniającej i wspierającej roli UE i dobrowolnego charakteru europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia. W kontekście europejskiego obszaru edukacji w ramach przedmiotowej inicjatywy państwa członkowskie otrzymają wsparcie w opracowywaniu i wdrażaniu polityk i mechanizmów stosownie do potrzeb ich krajowych systemów i struktur.

W ramach obecnej inicjatywy nie proponuje się rozszerzenia uprawnień regulacyjnych UE ani wiążących zobowiązań dla państw członkowskich. Europejska wartość dodana tej inicjatywy polega na zdolności UE do mobilizowania zaangażowania politycznego oraz wspierania systemów kształcenia i szkolenia za pośrednictwem wytycznych dotyczących polityki oraz wspólnych narzędzi i instrumentów.

- **Proporcjonalność**

Wniosek jest zgodny z zasadą proporcjonalności określoną w art. 5 ust. 4 TUE.

Ani treść, ani forma tego wniosku nie wykraczają poza to, co jest konieczne do osiągnięcia jego celów. Zobowiązania podejmowane przez państwa członkowskie będą miały charakter dobrowolny i każde państwo członkowskie ma swobodę decydowania o sposobie wdrażania tego wniosku.

- **Wybór instrumentu**

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, dla ułatwienia realizacji celów określonych w jego art. 165 i 166, zapewnia Radzie mandat do przyjmowania zaleceń na wniosek Komisji.

Zalecenie Rady stanowi odpowiedni instrument w dziedzinie kształcenia i szkolenia, w której UE ma odpowiedzialność wspierającą, i instrument ten był często wykorzystywany do działań na szczeblu europejskim w tej dziedzinie.

3. WYNIKI OCEN EX POST, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny ex post/oceny adekwatności obowiązującego prawodawstwa**

Oceny możliwości i wyzwań, jakie niesie ze sobą transformacja cyfrowa dla kształcenia i szkolenia, dokonano w dokumencie roboczym służb Komisji towarzyszącym komunikatowi w sprawie Planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej na lata 2021–2027³⁰.

³⁰ SWD/2020/209 final.

W 2024 r. Komisja przeprowadzi kompleksowy przegląd tego planu działania, aby ocenić jego wpływ i prowadzone w jego ramach działania informacyjne.

W niniejszym wniosku połączono te ustalenia z wynikami zorganizowanego dialogu z państwami członkowskimi, w ramach którego omawiano gotowość istniejących ram krajowych i istniejącego ustawodawstwa pod względem zaspokajania potrzeb związanych z edukacją cyfrową i umiejętnościami cyfrowymi.

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Podstawę wniosku stanowią wyniki konsultacji publicznych dotyczących Planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej na lata 2021–2027³¹ oraz odpowiedzi zebrane w trakcie szeroko zakrojonego procesu konsultacji³².

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

Wniosek opiera się na:

- wynikach zorganizowanego dialogu z państwami członkowskimi na temat edukacji cyfrowej i umiejętności cyfrowych;
- wnioskach wyciągniętych z wdrażania strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030), Monitora Kształcenia i Szkolenia oraz wkładu grupy roboczej ds. edukacji cyfrowej: uczenie się, nauczanie i ocenianie;
- szerokim zakresie sprawozdań i badań dotyczących wpływu kryzysu związanego z COVID-19, równości w edukacji, systemów sprzyjających włączeniu społecznemu itp.;
- sprawozdaniach na temat indeksu gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego (DESI);
- raporcie OECD pt. „Enabling factors for effective and equitable digital education: state of play and promising policies” [„Czynniki sprzyjające skutecznej i sprawiedliwej edukacji cyfrowej: stan obecny i obiecujące polityki”];

- **Ocena skutków**

Zważywszy na uzupełniający charakter tych działań wobec inicjatyw państw członkowskich, dobrowolny charakter proponowanych działań i zakres oczekiwanych skutków, nie przeprowadzono oceny skutków. Podstawą opracowania wniosku były poprzednie badania, konsultacje z państwami członkowskimi i konsultacje publiczne³³.

³¹ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12453-Digital-education-action-plan-update/-public-consultation_pl

³² Do dokumentu roboczego służb Komisji załączono sprawozdanie zbiorcze.

³³ Szczegółowe odniesienia znajdują się w dokumencie roboczym służb Komisji.

- **Sprawność regulacyjna i uproszczenie**

Nie dotyczy.

- **Prawa podstawowe**

Wniosek nie narusza praw podstawowych i jest zgodny z zasadami uznanymi w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, mianowicie prawem do ochrony danych osobowych ustanowionym w art. 8 Karty, zasadą wolności akademickiej zapisaną w art. 13, prawem do nauki ustanowionym w art. 14 i prawem do niedyskryminacji przewidzianym w art. 21 oraz prawem do integracji osób z niepełnosprawnościami w art. 26.

Środki będą realizowane zgodnie z unijnymi przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych, w szczególności z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).

4. WPLYW NA BUDŻET

Niniejsza inicjatywa nie będzie wymagać dodatkowych zasobów z budżetu UE, a jej realizacja będzie wspierana za pomocą istniejących instrumentów finansowania unijnego.

5. POZOSTAŁE ELEMENTY

- **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

Aby wesprzeć wdrażanie, Komisja proponuje zorganizować, we współpracy z państwami członkowskimi, działania w zakresie wzajemnego uczenia się i identyfikacji dobrych praktyk, a także zapewnić badania, wytyczne i inne materiały oparte na dowodach.

Komisja pomoże również uzyskać dowody porównawcze dotyczące kluczowych czynników sprzyjających edukacji cyfrowej w całej UE przez przeprowadzenie w państwach członkowskich badania na temat edukacji cyfrowej w Europie.

Komisja zamierza informować o stosowaniu zalecenia Rady w obrębie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030).

- **Dokumenty wyjaśniające (w przypadku dyrektyw)**

Nie dotyczy.

- **Zarys wniosku dotyczącego zalecenia Rady i dokumentu roboczego służb Komisji**

W zaleceniu Rady, którego dotyczy wniosek, uznano rolę cyfrowego kształcenia i szkolenia we wspieraniu odporności, dostępności, jakości i inkluzyjności systemów kształcenia

i szkolenia oraz w umożliwianiu osobom uczącym się prosperowania we współczesnym cyfrowym świecie.

Na podstawie wyników zorganizowanego dialogu z państwami członkowskimi we wniosku tym przedstawiono kluczowe czynniki sprzyjające powszechnemu dostępowi do wysokiej jakości, sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz dostępnego cyfrowego kształcenia i szkolenia. Obejmuje to rozwiązanie problemu przepaści cyfrowej między grupami i terytoriami, która stała się jeszcze bardziej widoczna w świetle kryzysu związanego z COVID-19.

W przedmiotowym wniosku zaproponowano wytyczne i działania, które mogą być realizowane przez państwa członkowskie w celu wdrożenia podejścia przewidującego zaangażowanie całej administracji rządowej i wielu zainteresowanych stron do opracowywania, wdrażania i monitorowania polityki w zakresie cyfrowego kształcenia i szkolenia, któremu to podejściu towarzyszą ukierunkowane i skuteczne inwestycje. Ponadto w ramach tego wniosku promuje się kulturę oddolnej innowacji i transformacji cyfrowej pod kierownictwem pracowników sektora kształcenia i szkolenia.

W towarzyszącym dokumencie roboczym służb Komisji określono opinie zainteresowanych stron oraz podano przykłady dowodów, polityk i praktyk, które stanowią podstawę tego wniosku.

Wniosek

ZALECENIE RADY

w sprawie kluczowych czynników sprzyjających skuteczności kształcenia i szkolenia cyfrowego

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 165 ust. 4 i art. 166 ust. 4,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

A TAKŻE MAJĄC NA UWADZE, CO NASTĘPUJE:

- (1) W **konkluzjach Rady Europejskiej** z 9 lutego 2023 r. podkreślono potrzebę bardziej zdecydowanych i ambitnych działań, aby dalej rozwijać umiejętności potrzebne w transformacji ekologicznej i cyfrowej poprzez kształcenie, szkolenie oraz podnoszenie i zmianę kwalifikacji w celu sprostania wyzwaniom związanym z niedoborem pracowników i transformacją miejsc pracy, w tym w kontekście wyzwań demograficznych.
- (2) Kształcenie i szkolenie mają kluczowe znaczenie dla rozwoju osobistego, spójności społecznej, konkurencyjności i innowacji, a także stanowią element bardziej sprawiedliwej, odpornej i zrównoważonej Europy. W tym kontekście w komunikacie w sprawie **europejskiego obszaru edukacji**³⁴ wskazano potrzebę polityki w zakresie kształcenia i szkolenia oraz inwestycji ukierunkowanych na transformację ekologiczną i cyfrową sprzyjającą włączeniu społecznemu z myślą o zrównoważonym i zasobooszczędnym społeczeństwie i gospodarce.
- (3) Pandemia COVID-19 uwypukliła potrzebę poprawy gotowości cyfrowej systemów kształcenia i szkolenia pod względem odporności, wysokiej jakości, inkluzywności, dostępności i bezpieczeństwa. Szybki postęp technologiczny wymaga transformacji cyfrowej skoncentrowanej na człowieku oraz systemów kształcenia i szkolenia dostosowanych do epoki cyfrowej. Aby sprostać tym wyzwaniom, Komisja przyjęła **Plan działania w dziedzinie edukacji cyfrowej na lata 2021–2027**³⁵. Celem tego planu działania jest rozwiązanie problemu przepaści cyfrowej i nierówności w kształceniu i szkoleniu; w planie tym podkreślono potencjał technologii w zakresie

³⁴ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie utworzenia europejskiego obszaru edukacji do 2025 r., COM(2020) 625 final z 30.9.2020.

³⁵ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Plan działania w dziedzinie edukacji cyfrowej na lata 2021–2027. Nowe podejście do kształcenia i szkolenia w epoce cyfrowej”, COM(2020) 624 final z 30.9.2020.

ułatwiania bardziej dostępnego, elastycznego, zindywidualizowanego i ukierunkowanego na osobę uczącą się nauczania i uczenia się.

- (4) Za pomocą pierwszego strategicznego priorytetu powyższego planu działania – wspieranie rozwoju wysoce efektywnego ekosystemu edukacji cyfrowej – podkreślono potrzebę wzmocnienia zdolności cyfrowych i odporności systemów kształcenia i szkolenia w sposób spójny i trwały. W tym celu we wspomnianym planie działania określono czynniki sprzyjające, takie jak odpowiednia infrastruktura, łączność oraz zdolności cyfrowe, które następnie uzupełniono w **konkluzjach Rady w sprawie edukacji cyfrowej w europejskich społeczeństwach opartych na wiedzy**³⁶.
- (5) W odpowiedzi na potrzebę osiągnięcia dostępnego, wysokiej jakości i sprzyjającego włączeniu społecznemu kształcenia i szkolenia cyfrowego niniejsze zalecenie powinno dotyczyć następujących **kluczowych czynników sprzyjających**: (i) strategicznego podejścia do edukacji cyfrowej i umiejętności cyfrowych; (ii) koordynacji przewidującej zaangażowanie całej administracji rządowej oraz zaangażowania wielu zainteresowanych stron; (iii) budowania zdolności z myślą o instytucjach kształcenia i szkolenia oraz nauczycielach oraz (iv) inwestycji ukierunkowanych na wywieranie wpływu.
- (6) Skuteczne wdrożenie tych czynników sprzyjających wymaga działań na najwyższym szczeblu, wykraczających poza same ministerstwa edukacji i szkoleń. W orędziu o stanie Unii z 2021 r. przewodnicząca Komisji wezwała przywódców do skupienia się na edukacji cyfrowej i umiejętnościach cyfrowych. Doprowadziło to do rozpoczęcia **zorganizowanego dialogu z państwami członkowskimi na temat edukacji cyfrowej i umiejętności cyfrowych**³⁷. W wyniku zorganizowanego dialogu podkreślono szereg wspólnych wyzwań, przed którymi stoją państwa członkowskie w związku z transformacją cyfrową systemów kształcenia i szkolenia, i wskazano na potrzebę wymiany najlepszych praktyk na poziomie Unii.
- (7) W tym kontekście w rezolucji Rady w sprawie **strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030)** promuje się europejską współpracę w dziedzinie kształcenia i szkolenia w celu dalszego wspierania rozwoju systemów kształcenia i szkolenia w państwach członkowskich. Systemy te mają na celu zapewnienie osobistej, społecznej i zawodowej samorealizacji wszystkich obywateli, przy jednoczesnym promowaniu wartości demokratycznych, równości, spójności społecznej, aktywnego obywatelstwa i dialogu międzykulturowego, jak również zrównoważonego rozwoju społecznego i gospodarczego, transformacji ekologicznej i cyfrowej oraz zdolności do zatrudnienia.
- (8) Odzwierciedlając potrzebę przyjęcia podejścia przewidującego zaangażowanie całej administracji rządowej do transformacji cyfrowej kształcenia i szkolenia, w 2022 r. państwa członkowskie wyznaczyły przedstawicieli do **grupy krajowych koordynatorów wysokiego szczebla ds. zorganizowanego dialogu na temat edukacji cyfrowej i umiejętności cyfrowych**. Ich mandat polega na reprezentowaniu odpowiednich departamentów w odnośnych państwach odpowiedzialnych za różne

³⁶ Dz.U. C 415 z 1.12.2020, s. 22.

³⁷ [Plan działania w dziedzinie edukacji cyfrowej – działanie 1 | europejski obszar edukacji \(europa.eu\)](#)

aspekty edukacji cyfrowej, cyfrowych szkoleń i umiejętności (uwzględniając edukację, pracę, dziedzinę cyfrową, przemysł i finanse). Podejście to okazało się przydatne i niezbędne w skutecznym łączeniu wiedzy fachowej z poszczególnych sektorów i powinno być kontynuowane.

- (9) W orędziu o stanie Unii³⁸ z 2022 r. przewodnicząca Komisji ogłosiła 2023 r. **Europejskim Rokiem Umiejętności**³⁹. Wiąże się to również z intensyfikacją bieżących działań na rzecz poprawy umiejętności potrzebnych w związku z transformacją cyfrową, które bardziej niż kiedykolwiek wcześniej zależą obecnie od zaangażowania i skoordynowanego wkładu zainteresowanych stron ze wszystkich sektorów społeczeństwa, gospodarki oraz kształcenia i szkolenia.
- (10) Pierwsza zasada **Europejskiego filaru praw socjalnych**⁴⁰ stanowi, że „każdy ma prawo do edukacji włączającej, charakteryzującej się dobrą jakością, szkoleń i uczenia się przez całe życie w celu utrzymania i nabywania umiejętności, które pozwolą mu w pełni uczestniczyć w życiu społeczeństwa i skutecznie radzić sobie ze zmianami na rynku pracy”. Każdy obywatel Europy powinien mieć dostęp do edukacji cyfrowej, która umożliwia mu rozwijanie wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych do aktywnego uczestnictwa we współczesnych, coraz bardziej cyfrowych społeczeństwach. Prawo człowieka do wysokiej jakości edukacji włączającej, włączającego kształcenia, szkolenia i uczenia się przez całe życie, określone i zabezpieczone w **Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej**, powinno być zawsze zagwarantowane. Każdy obywatel Unii ma korzystać z odpowiednich, dostępnych i bezpiecznych środowisk edukacyjnych, w tym cyfrowych.
- (11) W przyjętych przez Komisję **strategiach Unii równości**⁴¹ podkreślono istotną rolę wysokiej jakości edukacji włączającej jako czynnika sprzyjającego postępowi w kierunku Unii równości dla wszystkich, niezależnie od płci, pochodzenia rasowego lub etnicznego, religii lub przekonań, niepełnosprawności, wieku lub orientacji seksualnej.
- (12) Skutkiem kryzysu związanego z COVID-19 było dalsze pogłębienie nierówności społeczno-gospodarczych w zakresie kształcenia i szkolenia, co doprowadziło do pogłębienia przepaści cyfrowej. W **zaleceniu Rady ustanawiającym europejską gwarancję dla dzieci**⁴² wezwano państwa członkowskie do zagwarantowania skutecznego i bezpłatnego dostępu do edukacji i zajęć w szkole dzieciom w potrzebie, a mianowicie zagrożonym ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Ponadto w strategii UE na rzecz praw dziecka⁴³ oraz **strategii na rzecz praw osób**

³⁸ [Oredzie o stanie Unii, wygłoszone przez przewodniczącą Ursulę von der Leyen \(europa.eu\).](#)

³⁹ COM(2022) 526 final.

⁴⁰ Dz.U. C 428 z 13.12.2017, s. 10.

⁴¹ W latach 2020 i 2021 przyjęto pięć strategii na rzecz równości, aby poczynić postępy w kierunku Unii równości: strategia na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020–2025; strategia na rzecz równości osób LGBTIQ na lata 2020–2025; unijny plan działania przeciwko rasizmowi na lata 2020–2025; unijne ramy strategiczne na rzecz równouprawnienia, włączenia społecznego i udziału Romów na lata 2020–2030; strategia na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030.

⁴² Zalecenie Rady (UE) 2021/1004 z dnia 14 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia europejskiej gwarancji dla dzieci (Dz.U. L 223 z 22.6.2021, s. 14).

⁴³ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Strategia UE na rzecz praw dziecka”, COM(2021) 142 final z 24.3.2021.

z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030 wzywa się do tworzenia włączającej i dostępnej edukacji o wysokiej jakości.

- (13) W **Europejskim programie na rzecz umiejętności**⁴⁴ określono działania mające pomóc osobom i firmom w rozwoju dodatkowych i lepszych umiejętności oraz w ich zastosowaniu, poprzez zwiększenie trwałej konkurencyjności oraz wypracowanie odporności do reagowania na kryzysy, wykorzystując doświadczenia zdobyte podczas pandemii COVID-19.
- (14) W **programie polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r.**⁴⁵ oraz w **Europejskiej deklaracji praw i zasad cyfrowych w cyfrowej dekadzie**⁴⁶ przedstawiono plan osiągnięcia włączającej, ukierunkowanej na człowieka transformacji cyfrowej społeczeństwa i gospodarki UE do 2030 r. Obejmuje to ramy zarządzania i sprawozdawczości z udziałem państw członkowskich w ramach programu polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie”, aby osiągnąć odpowiednie cele na poziomie Unii w ramach **cyfrowej dekady**, w tym osiągnąć powszechną łączność (gigabitowe sieci szerokopasmowe dla wszystkich i sieć 5G wszędzie, w tym na terenach wiejskich). Inicjatywy te mają na celu zlikwidowanie istniejących przepaści cyfrowych pod względem łączności i umiejętności przez promowanie działań oraz wprowadzanie niezbędnych środków zmniejszających ryzyko.
- (15) Za pośrednictwem tych inicjatyw podkreślono, że skuteczne kształcenie i szkolenie cyfrowe polega na tworzeniu w epoce cyfrowej większej liczby i lepszych możliwości uczenia się i nauczania dla każdego. Rozwiązania cyfrowe sprawiły, że w ciągu ostatnich kilku lat systemy kształcenia i szkolenia w Unii stały się bardziej dostępne. W szybko rozwijającym się świecie należy jednak stale poprawiać skuteczność i efektywność kształcenia oraz wspierać nowe podejścia do nauczania i uczenia się, w tym za pomocą istniejących oraz powstających rozwiązań cyfrowych.
- (16) W **konkluzjach Rady w sprawie edukacji cyfrowej w europejskich społeczeństwach opartych na wiedzy**⁴⁷ podkreślono, że rozpowszechnienie technologii cyfrowych i dostęp do internetu otwierają nowe możliwości z myślą o wysokiej jakości i włączającym kształceniu i szkoleniu w Europie. Edukacja cyfrowa, będąca integralnym elementem wysokiej jakości i włączającego kształcenia i szkolenia, może stanowić uzupełnienie nauczania opartego na kontakcie osobistym oraz przyczyniać się do poprawy dostępności treści edukacyjnych i metod pedagogicznych, do skuteczniejszego włączenia społecznego, a także do lepszego nabywania kompetencji, tym samym wspierając osiągnięcie sukcesu edukacyjnego przez wszystkich.
- (17) Jednocześnie nowe i powstające technologie, takie jak sztuczna inteligencja, pojawiają się szybko w środowiskach osób uczących się, co niesie ze sobą potencjalne możliwości ale i zagrożenia, m.in. dla cyberbezpieczeństwa. Dlatego kluczowe znaczenie ma wspieranie instytucji kształcenia i szkolenia oraz nauczycieli

⁴⁴ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, „Europejski program na rzecz umiejętności służący zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności”, COM(2020) 274 final z 1.7.2020.

⁴⁵ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2481 z dnia 14 grudnia 2022 r. ustanawiająca program polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r. (Dz.U. L 323 z 19.12.2022, s. 4).

⁴⁶ Dz.U. C 23 z 23.1.2023, s. 1.

⁴⁷ Dz.U. C 415 z 1.12.2020, s. 22.

w rozwijaniu lepszego zrozumienia takich narzędzi i sposobów ich wykorzystania w sposób pewny i bezpieczny, z korzyścią dla nauczania i uczenia się. **Strategia w zakresie sztucznej inteligencji**⁴⁸, **Europejska strategia w zakresie danych**⁴⁹, **wniosek dotyczący aktu w sprawie sztucznej inteligencji**⁵⁰, **akt o usługach cyfrowych**⁵¹ oraz **wytyczne etyczne dla nauczycieli dotyczące wykorzystania sztucznej inteligencji i danych w nauczaniu i uczeniu się**⁵², a także proponowane europejskie ramy tożsamości cyfrowej⁵³ mają znaczenie dla sektora kształcenia i szkolenia oraz wykorzystywania w nim technologii cyfrowych w praktyce. Jednocześnie Plan działania w dziedzinie edukacji cyfrowej przyczynia się do podniesienia świadomości w zakresie cyberbezpieczeństwa wśród obywateli, zwłaszcza dzieci i młodzieży, oraz organizacji, zwłaszcza MŚP. Edukacja i podnoszenie świadomości nie tylko będą chronić przed cyberzagrożeniami, ale również przyczynią się do rozwoju i dywersyfikacji siły roboczej w dziedzinie cyberbezpieczeństwa, uzupełniając wysiłki Akademii Umiejętności w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa.

- (18) W perspektywie całego życia korzystanie z technologii cyfrowych w celu poprawy dostępności i jakości nauczania i uczenia się ma zasadnicze znaczenie dla wszystkich sektorów oraz poziomów kształcenia i szkolenia, począwszy od najmłodszych lat aż po edukację dorosłych, w tym osób starszych.
- (19) W zaleceniu Rady w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności⁵⁴ proponuje się unowocześnioną wizję polityki unijnej w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego, w tym cyfryzację tego obszaru i wykorzystanie w nim kształcenia mieszanego. W deklaracji z Osnabrück w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego jako czynnika odbudowy i sprawiedliwego przechodzenia na gospodarkę cyfrową i ekologiczną⁵⁵ stwierdzono, że cyfrowe uczenie się może odgrywać ważną rolę i uzupełniać tradycyjną edukację.
- (20) **Inicjatywa „Uniwersytety Europejskie”**⁵⁶, w ramach której wspiera się ponadnarodowe sojusze instytucji szkolnictwa wyższego, służy promowaniu tworzenia i udostępniania treści cyfrowych dla studentów, pracowników, naukowców i obywateli. E-uczenie się i kształcenie mieszane pozwalają wspierać cel europejskich szkół wyższych, jakim jest zwiększenie mobilności studentów i pracowników,

⁴⁸ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Sztuczna inteligencja dla Europy”, COM(2018) 237 final z 25.4.2018.

⁴⁹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Europejska strategia w zakresie danych”, COM(2020) 66 final z 19.2.2020.

⁵⁰ COM(2021) 206 final.

⁵¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2065 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych oraz zmiany dyrektywy 2000/31/WE (akt o usługach cyfrowych) (Dz.U. L 277 z 27.10.2022, s. 1).

⁵² Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Edukacji, Młodzieży, Sportu i Kultury, Wytyczne etyczne dla nauczycieli dotyczące wykorzystania sztucznej inteligencji i danych w nauczaniu i uczeniu się, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2766/153756>

⁵³ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/european-digital-identity_pl

⁵⁴ Zalecenie Rady z dnia 24 listopada 2020 r. w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności (Dz.U. C 417 z 2.12.2020, s. 1).

⁵⁵ Zatwierdzonej 30 listopada 2020 r.

⁵⁶ [Inicjatywa „Uniwersytety Europejskie” | europejski obszar edukacji \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/1000000/attachment/data/2022/09/Inicjatywa%20Uniwersytety%20Europejskie%20-%20europejski%20obszar%20edukacji%20(europa.eu).pdf)

oferowanie elastyczniejszych ścieżek uczenia się oraz zwiększenie liczby podejść transdyscyplinarnych w celu połączenia studentów i pracowników z sektorem publicznym i prywatnym.

- (21) **Zalecenie Rady w sprawie ścieżek poprawy umiejętności: nowe możliwości dla dorosłych**⁵⁷ ma na celu zapewnienie nisko wykwalifikowanym osobom dorosłym elastycznych możliwości poprawienia podstawowych i dalszych umiejętności, w tym kompetencji cyfrowych odpowiednich w stosunku do rynku pracy i aktywnego uczestnictwa w społeczeństwie. W praktyce cel ten realizuje się poprzez organizowanie kształcenia i szkolenia w odpowiednich warunkach uczenia się, w których wykwalifikowani nauczyciele i szkoleniowcy stosują metody nauczania dostosowane do dorosłych i wykorzystują potencjał cyfrowego uczenia się.
- (22) **W konkluzjach Rady w sprawie europejskich nauczycieli i trenerów przyszłości**⁵⁸ uznano, że nauczyciele, trenerzy i kadra kierownicza szkół są niezbędną siłą napędową kształcenia i szkolenia. Powinni oni brać udział w tworzeniu polityk w zakresie kształcenia i szkolenia oraz mieć autonomię w stosowaniu tych polityk w praktyce. Potrzebują oni jednak także wsparcia w postaci kompleksowego podejścia do kształcenia, wprowadzenia do zawodu i doskonalenia zawodowego.
- (23) **W zaleceniu Rady w sprawie podejść uwzględniających kształcenie mieszane na rzecz wysokiej jakości i włączającego szkolnictwa podstawowego i średniego**⁵⁹ zalecono ugruntowanie stosowania podejść uwzględniających kształcenie mieszane w programach kształcenia nauczycieli i programach ich doskonalenia zawodowego. Zaleca się także wspieranie kadry edukacyjnej w korzystaniu z narzędzi i materiałów cyfrowych, w tym wiedzy na temat tego, jak bezpiecznie i etycznie funkcjonować w środowisku cyfrowym.
- (24) **W zaleceniu Rady w sprawie uczenia się na rzecz zielonej transformacji i zrównoważonego rozwoju**⁶⁰ podkreślono znaczenie umiejętności cyfrowych pedagogów, infrastruktury cyfrowej oraz narzędzi i zasobów cyfrowych dla wzmocnienia nauczania i uczenia się na rzecz zrównoważonego rozwoju.
- (25) Konieczne jest zatem traktowanie nauczycieli jako kluczowych partnerów w udanej transformacji cyfrowej w kształceniu i szkoleniu. Jako kluczowi partnerzy w tym procesie muszą oni być ściśle zaangażowani w przyjmowanie technologii cyfrowych i odnośne konsultacje, a także wyposażeni w umiejętności i kompetencje niezbędne do skutecznego wykorzystania tych technologii.
- (26) Treść niniejszego zalecenia jest w pełni zgodna z zasadami pomocniczości i proporcjonalności. Państwa członkowskie podejmą decyzje, stosownie do swojej sytuacji krajowej, dotyczące sposobu wdrażania niniejszego zalecenia,

⁵⁷ Zalecenie Rady z dnia 19 grudnia 2016 r. w sprawie ścieżek poprawy umiejętności: nowe możliwości dla dorosłych (Dz.U. C 484 z 24.12.2016, s. 1).

⁵⁸ Dz.U. C 193 z 9.6.2020, s. 11.

⁵⁹ Zalecenie Rady z dnia 29 listopada 2021 r. w sprawie podejść uwzględniających kształcenie mieszane na rzecz wysokiej jakości i włączającego szkolnictwa podstawowego i średniego (Dz.U. C 504 z 14.12.2021, s. 21).

⁶⁰ Zalecenie Rady z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie uczenia się na rzecz transformacji ekologicznej i zrównoważonego rozwoju (Dz.U. C 243 z 27.6.2022, s. 1).

ZALECA, ABY PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE:

1. uzgodniły, w ramach podejścia przewidującego zaangażowanie całej administracji rządowej i wspólnie z kluczowymi zainteresowanymi stronami, krajową strategię na rzecz edukacji cyfrowej i umiejętności cyfrowych, opracowaną lub zaktualizowaną zgodnie z zasadami określonymi w niniejszym zaleceniu, oraz monitorowały jej skuteczność i wpływ. W ramach realizacji strategii krajowej państwa członkowskie powinny w szczególności:
 - 1.1. ustalić w sposób zintegrowany krajowe cele w zakresie transformacji cyfrowej systemów kształcenia i szkolenia oraz rozwoju umiejętności cyfrowych, a także zapewnić ich regularny przegląd i aktualizację;
 - 1.2. dostosować cele krajowe, o których mowa w pkt 1.1, do priorytetów strategicznych Planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej na lata 2021–2027 oraz do celów na poziomie Unii zawartych w programie polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie”;
 - 1.3. ustanowić ambitne cele krajowe w odniesieniu do kluczowych czynników sprzyjających zgodnie z niniejszym zaleceniem i krajowymi celami w zakresie transformacji cyfrowej systemów kształcenia i szkolenia;
 - 1.4. monitorować postępy w osiąganiu celów krajowych, o których mowa w pkt 1.3, i regularnie publikować sprawozdania, w tym wyciągnięte wnioski i zalecenia dotyczące poprawy;
 - 1.5. prowadzić regularne oceny wpływu polityk i praktyk w zakresie edukacji cyfrowej, w tym na efekty uczenia się, dostępność i włączenie społeczne, równość i dobrostan, przy podejściu opartym na uczeniu się przez całe życie, oraz rozwijać badania na te tematy;
2. zwiększyły skuteczność, efektywność i odporność polityki cyfrowego kształcenia i szkolenia przez promowanie synergii i koordynacji na wszystkich szczeblach administracji oraz zapewnienie podejścia przewidującego zaangażowanie całej administracji rządowej i wielu zainteresowanych stron. W szczególności państwa członkowskie powinny:
 - 2.1. organizować regularne dialogi między poszczególnymi częściami administracji rządowej zaangażowanymi w zapewnianie cyfrowego kształcenia i szkolenia na odpowiednich poziomach zgodnie ze strukturą krajowych systemów kształcenia i szkolenia, aby zapewnić dostosowanie, czerpać korzyści z synergii i zapobiegać podwójnemu wydawaniu środków;
 - 2.2. zapewnić strukturalne zaangażowanie zainteresowanych stron i partnerów społecznych w procesy projektowania, rozwoju, wdrażania oraz oceny polityki cyfrowego kształcenia i szkolenia, między innymi aktywny udział osób nieposiadających formalnych organów przedstawicielskich, w tym rodziców i osób uczących się, uwzględniając osoby w różnym wieku, z różnych kontekstów społeczno-gospodarczych, sektorowych i terytorialnych;

- 2.3. ustanowić trwałą współpracę i wymianę z sektorem prywatnym i dostawcami technologii, w tym dostawcami technologii edukacyjnych, małymi i średnimi przedsiębiorstwami oraz przedsiębiorstwami typu start-up w zakresie opracowywania rozwiązań odzwierciedlających wartości i zasady Unii, w tym suwerenność cyfrową, interoperacyjność, bezpieczeństwo, prywatność danych i przejrzystość, a także zrównoważone wykorzystanie rzadkich zasobów i energii do celów cyfrowych, przez:
 - 2.3.1. wspieranie badań, rozwoju i testowania cyfrowych narzędzi i technologii edukacyjnych, w tym opartych na nowo powstających technologiach, takich jak eXtended Reality, rzeczywistość wirtualna, rzeczywistość rozszerzona, sztuczna inteligencja, robotyka i metawersum;
 - 2.3.2. promowanie partnerstw publiczno-prywatnych na rzecz rozwoju i wdrażania rozwiązań na potrzeby edukacji cyfrowej w stosownych przypadkach;
 - 2.3.3. zapewnianie zachęt do prowadzenia badań nad jakością, włączeniem społecznym, dostępnością i wpływem rozwiązań na potrzeby edukacji cyfrowej, w tym opartych na powstających technologiach;
- 2.4. zaangażować się we wzajemne uczenie się, wymianę praktyk i koordynację, w tym między różnymi sektorami polityki, na poziomie europejskim i międzynarodowym, w celu znalezienia wspólnych rozwiązań dla ponadnarodowych wyzwań;
- 3. zapewniły szkolenia cyfrowe dla wszystkich pracowników dydaktycznych i całego personelu pomocniczego oraz promować budowanie zdolności w instytucjach kształcenia i szkolenia. W szczególności państwa członkowskie powinny:
 - 3.1. zapewnić wszystkim nauczycielom i wszystkim pracownikom dydaktycznym wsparcie w zakresie włączania technologii cyfrowych do pedagogiki, czyli wykorzystywania technologii cyfrowych do nauczania, uczenia się oraz oceny. Wsparcie to powinno w szczególności przyjąć następujące formy:
 - 3.1.1. angażowanie nauczycieli w decyzje instytucjonalne dotyczące włączania sprzętu cyfrowego do nauczania i uczenia się oraz wyboru i opracowywania treści edukacji cyfrowej;
 - 3.1.2. wprowadzenie obowiązkowej pedagogiki cyfrowej we wszystkich programach kształcenia wstępnego nauczycieli oraz wspieranie podmiotów realizujących te programy w zakresie niezbędnych do tego celu zasobów i urządzeń; współpraca na poziomie UE w zakresie tworzenia programów nauczania pedagogiki cyfrowej dla nauczycieli, ich realizacji i oceny;
 - 3.1.3. zapewnienie, by wszyscy nauczyciele pracujący w zawodzie oraz pracownicy dydaktyczni mieli regularne możliwości i czas, aby rozwijać i doskonalić swoje umiejętności cyfrowe w ramach ustawicznego doskonalenia zawodowego;
 - 3.1.4. uznawanie i zachęcanie do stosowania elastycznych, dostępnych i innowacyjnych form podnoszenia umiejętności cyfrowych, takich jak szkolenia online, krótkie kursy prowadzące do uzyskania mikrokwalifikacji, krajowe i międzynarodowe wymiany pracowników, wzajemne uczenie się oraz podnoszenie umiejętności cyfrowych przez wspólne projekty, sieci oraz wspólnoty praktyków i badań;

- 3.1.5. wykorzystywanie możliwości rozwoju pedagogiki cyfrowej za pośrednictwem akademii nauczycielskich Erasmus+;
- 3.1.6. odzwierciedlanie potrzeby cyfrowego dobrostanu w procesie nauczania i uczenia się oraz projektowanie wspierających podejść i środowisk w kontekście cyfrowego nauczania i uczenia się;
- 3.2. zachęcać instytucje kształcenia i szkolenia do wspierania transformacji cyfrowej kształcenia i szkolenia przez:
 - 3.2.1. promowanie budowania zdolności oraz stosowania ram i narzędzi samooceny, takich jak SELFIE (narzędzie do autorefleksji zaprojektowane, aby pomóc szkołom we wprowadzaniu technologii cyfrowych do nauczania, uczenia się i oceny, oparte na ramach DigCompOrg dla członków kadry kierowniczej szkoły), SELFIEforTEACHERS (oparte na ramach DigCompEdu) oraz HEInnovate (narzędzie samooceny dla instytucji szkolnictwa wyższego), w celu określenia instytucjonalnych potrzeb i celów w zakresie transformacji cyfrowej i podnoszenia kwalifikacji;
 - 3.2.2. włączenie kryteriów dotyczących czynników sprzyjających cyfrowemu kształceniu i szkoleniu do wewnętrznych i zewnętrznych procesów zapewniania jakości dla instytucji kształcenia i szkolenia;
 - 3.2.3. pomaganie liderom wśród instytucji kształcenia i szkolenia w realizacji transformacji cyfrowej, w tym przez oferowanie ustawicznego doskonalenia zawodowego;
 - 3.2.4. promowanie opartego na dowodach zwiększania zakresu dobrych praktyk przez wyrażanie uznania dla instytucji, które wcześniej przyjęły nowe rozwiązania poprawiające nauczanie i uczenie się dzięki innowacji i technologiom cyfrowym, oraz wspieranie partnerskich wymian;
 - 3.2.5. zachęcanie do stałego dialogu między instytucjami kształcenia i szkolenia a przemysłem na temat potrzeb oraz możliwości rozwojowych i szkoleniowych, wymiany doświadczeń i przekazywania informacji zwrotnych na temat produktów i technologii wykorzystywanych w nauczaniu i uczeniu się;
 - 3.2.6. zapewnianie, aby każda szkoła miała dostęp do administratorów ICT i pedagogiki cyfrowej, którzy pomagają nauczycielom i osobom uczącym się wybierać, skutecznie wykorzystywać i utrzymywać urządzenia i narzędzia cyfrowe do celów nauczania, uczenia się i oceny oraz zarządzać tymi urządzeniami i narzędziami;
 - 3.2.7. podejmowanie kompleksowych działań w zakresie cyberbezpieczeństwa we wszystkich instytucjach kształcenia i szkolenia, zachęcanie wszystkich pracowników do udziału w szkoleniach z zakresu cyberbezpieczeństwa, podnoszenie świadomości w zakresie cyberbezpieczeństwa wśród uczniów oraz zapewnianie solidnych polityk bezpieczeństwa i kontroli dostępu przy pełnym wykorzystaniu nowoczesnych rozwiązań technologicznych, takich jak kryptografia i uwierzytelnianie;
- 4. promowały sprawiedliwe i ukierunkowane na wywieranie wpływu inwestycje w wysokiej jakości, odporne i sprzyjające włączeniu społecznemu cyfrowe kształcenie i szkolenie. W szczególności państwa członkowskie powinny:

- 4.1. zwiększyć efektywność i wpływ wydatków na łączność, sprzęt, infrastrukturę, narzędzia cyfrowe i treści przez:
 - 4.1.1. koordynowanie procedur udzielania zamówień, aby w miarę możliwości odnosić korzyści skali, a jednocześnie umożliwić elastyczność w stosunku do specyficznych potrzeb instytucji kształcenia i szkolenia, biorąc pod uwagę również potrzebę zrównoważoności i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami; współpraca na szczeblu UE w zakresie norm i specyfikacji, które mogą być stosowane w kwestiach takich jak zamówienia publiczne organizowane w dziedzinie edukacji cyfrowej;
 - 4.1.2. rozważenie alternatywnych podejść do inwestycji, w tym partnerstw publiczno-prywatnych, programów darowizn, odnawiania używanego sprzętu, a także tłumaczenia i ponownego wykorzystania, w stosownych przypadkach, treści edukacji cyfrowej z innych państw członkowskich;
 - 4.1.3. oferowanie dostosowanego do potrzeb wsparcia, wiedzy fachowej i know-how, np. w formie partnerstw publiczno-prywatnych, organów doradczych lub instytucji sterujących/rozliczeniowych, aby umożliwić instytucjom kształcenia i szkolenia wybór odpowiednich rozwiązań w zakresie edukacji cyfrowej, które byłyby dostosowane do ich potrzeb dydaktycznych i edukacyjnych oraz w strategiczny sposób uwzględniały bezpieczeństwo cyfrowe, dostępność, prywatność danych i dobrostan cyfrowy;
 - 4.1.4. dopilnowanie, by inwestycjom w nowy sprzęt cyfrowy, infrastrukturę, narzędzia i treści towarzyszyły odpowiednie szkolenia;
- 4.2. w celu zapewnienia równego dostępu dla wszystkich osób uczących się zagwarantować odpowiednie inwestycje w:
 - 4.2.1. szybkie łącza internetowe w celu osiągnięcia 100-procentowej gigabitowej lub wyższej łączności internetowej we wszystkich instytucjach kształcenia i szkolenia oraz zniwelowania różnic terytorialnych oraz społeczno-gospodarczych przez wykorzystanie szeregu różnych technologii i rozwiązań alternatywnych, światłowodów, sieci 5G i satelitów, zgodnie z celami na poziomie unijnym w ramach programu polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie”;
 - 4.2.2. unowocześnienie wyposażenia cyfrowego klas oraz zapewnienie wszystkim nauczycielom i pracownikom dydaktycznym dostępu do spersonalizowanego urządzenia (komputera stacjonarnego, laptopa lub tabletu) w celu wzbogacenia ich praktyki pedagogicznej;
 - 4.2.3. zapewnienie wszystkim osobom uczącym się dostępu do spersonalizowanego urządzenia w szkole, które odpowiada ich szczególnym potrzebom, oraz zapewnienie, aby wszystkie urządzenia regularnie poddawano konserwacji i naprawie;
 - 4.2.4. digitalizację materiałów do nauczania i uczenia się oraz opracowanie nowoczesnych, dostępnych i wysokiej jakości treści edukacji cyfrowej, dostosowanych do programów nauczania i dobrych praktyk pedagogicznych;
 - 4.2.5. wdrażanie i integrację odpowiednich scentralizowanych usług, w tym za pomocą rozwiązań w chmurze, takich jak wirtualne systemy zarządzania nauką

i administracją (w tym bezpieczne narzędzia komunikacji i współpracy, repozytoria treści edukacyjnych, zarządzanie klasą i oceny cyfrowe) we wszystkich instytucjach kształcenia i szkolenia, przy jednoczesnym zapewnieniu ich interoperacyjności, prywatności oraz bezpieczeństwa danych;

- 4.2.6. zapewnienie edukacji włączającej przez zabezpieczenie dostępności treści i technologii edukacji cyfrowej dla uczących się i nauczycieli z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie specjalistycznego sprzętu i rozwiązań dla osób uczących się ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów Unii dotyczących dostępności, a w szczególności dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2102⁶¹ oraz (UE) 2019/882⁶².

Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE ZAMIERZENIE KOMISJI W ZAKRESIE:

- 1. wspierania wdrażania niniejszego zalecenia za pośrednictwem: grupy wysokiego szczebla ds. edukacji cyfrowej i umiejętności cyfrowych, która ma zostać ustanowiona decyzją Komisji;**

wspierania skutecznej kontynuacji i funkcjonowania grupy wysokiego szczebla powołanej na potrzeby zorganizowanego dialogu z państwami członkowskimi w celu zapewnienia kierowania kluczowymi strategicznymi tematami, o których mowa w niniejszym zaleceniu. Grupa może ustanowić podgrupy techniczne, w szczególności ds. oceny i certyfikacji umiejętności cyfrowych, opracowywania programów nauczania oraz wymogów jakościowych dotyczących narzędzi i treści edukacji cyfrowej. Prace te zapewnią spójność i komplementarność z pracami prowadzonymi przez grupę wysokiego szczebla ds. kształcenia i szkolenia⁶³ oraz Radę ds. cyfrowej dekady⁶⁴;

- 2. promowania wymiany najlepszych praktyk, wzajemnego uczenia się i współpracy z zainteresowanymi stronami w obrębie cyfrowego kształcenia i szkolenia. W szczególności Komisja zamierza:**

- 2.1. umożliwić wymianę najlepszych praktyk, sieci i wzajemne uczenie się wśród państw członkowskich, decydentów, praktyków i zainteresowanych stron z sektora prywatnego i publicznego za pomocą istniejących narzędzi, platform i społeczności (grupy roboczej ds. edukacji cyfrowej: uczenie się, nauczanie i ocenianie (DELTA), europejskiego centrum zasobów cyfrowych SALTO, europejskiej platformy edukacji szkolnej, w tym eTwinning, ePlatformy na rzecz uczenia się dorosłych w Europie (EPALE), platformy Lepszy internet dla dzieci (Better Internet for Kids), projektów w ramach Instrumentu Wsparcia Technicznego), w tym przez promowanie platformy

⁶¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2102 z dnia 26 października 2016 r. w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego (Dz.U. L 327 z 2.12.2016, s. 1).

⁶² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie wymogów dostępności produktów i usług (Dz.U. L 151 z 7.6.2019, s. 70).

⁶³ Rezolucja Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030) (Dz.U. C 497 z 10.12.2021, s. 1).

⁶⁴ Decyzja Komisji z dnia 11 października 2022 r. ustanawiająca grupę ekspertów „Rada ds. cyfrowej dekady” – C(2022) 7141.

edukacji cyfrowej jako głównego punktu dostępu do cyfrowego kształcenia i szkolenia w Unii;

- 2.2. promować współpracę z zainteresowanymi stronami, w tym dostawcami oprogramowania i sprzętu, w zakresie infrastruktury cyfrowej i narzędzi cyfrowych oraz ich zrównoważonego wykorzystania w kształceniu i szkoleniu, przy jednoczesnym promowaniu unijnych wartości i zasad dotyczących prywatności, ochrony danych oraz interoperacyjności;
- 2.3. zacieśniać współpracę międzynarodową w zakresie czynników sprzyjających edukacji cyfrowej i umiejętnościom cyfrowym;
3. **wspierania szkolenia cyfrowego nauczycieli, pracowników dydaktycznych i personelu pomocniczego instytucji kształcenia i szkolenia. W szczególności Komisja zamierza:**
 - 3.1. wspierać, za pośrednictwem programu Erasmus+, mobilność mającą na celu podnoszenie kwalifikacji nauczycieli, pracowników dydaktycznych i personelu pomocniczego instytucji kształcenia i szkolenia w zakresie stosowania technologii cyfrowych w nauczaniu, uczeniu się i administracji, w tym w odniesieniu do szybko zmieniających się możliwości pojawiających się technologii;
 - 3.2. promować narzędzia takie jak europejskie ramy kompetencji cyfrowych dla nauczycieli i SELFIEforTEACHERS oraz wspierać współpracę w zakresie opracowywania i prowadzenia kursów z zakresu pedagogiki cyfrowej w ramach kształcenia i ustawicznego doskonalenia zawodowego nauczycieli;
 - 3.3. promować upowszechnianie wytycznych etycznych dotyczących wykorzystania sztucznej inteligencji i danych w nauczaniu i uczeniu się, aby pomóc nauczycielom szkół podstawowych i średnich w skutecznym włączaniu sztucznej inteligencji i danych do edukacji szkolnej, a także wykorzystywaniu ich w celu uwzględnienia konsekwencji niewłaściwego wykorzystania pojawiających się technologii, takich jak generatywna sztuczna inteligencja, i przeciwdziałania zagrożeniom;
4. **wspierania ukierunkowanych na wywieranie wpływu inwestycji w infrastrukturę i usługi kształcenia i szkolenia cyfrowego przez finansowanie krajowe i unijne oraz wzmocnienie dowodów na skuteczność i efektywność polityk i narzędzi edukacji cyfrowej. W szczególności Komisja zamierza:**
 - 4.1. wspierać inwestycje państw członkowskich w niezbędną infrastrukturę edukacji cyfrowej (w tym łączność, sprzęt, narzędzia i treści cyfrowe) za pomocą finansowania unijnego oraz wzmocnić powiązania między istniejącymi politykami Unii oraz instrumentami i programami finansowania a krajowymi i regionalnymi strategiami na rzecz edukacji cyfrowej oraz transformacji cyfrowej szkół;
 - 4.2. w świetle szybkiego rozwoju technologicznego wspierać opracowywanie – we współpracy z państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami – wytycznych i wymogów jakościowych dla dostępnych, dobrze zaprojektowanych i wysokiej jakości treści edukacji cyfrowej oraz wirtualnych środowisk i narzędzi edukacyjnych (takich jak odrębne systemy i aplikacje do zarządzania nauczaniem), aby w ramach systemów kształcenia i szkolenia łatwiejsza była systematyczna ocena ich jakości, bezpieczeństwa, wiarygodności, niezawodności, użyteczności i inkluzywności;

- 4.3. wspierać państwa członkowskie oraz dostawców technologii w rozwiązywaniu problemów związanych z interoperacyjnością platform i usług edukacji cyfrowej w różnych sektorach kształcenia i szkolenia;
- 4.4. zwiększyć koordynację badań, promować oparte na dowodach rozpowszechnianie najlepszych praktyk oraz wspierać – za pośrednictwem programów „Horyzont Europa”, „Cyfrowa Europa” i Erasmus+ – badania, rozwój i wdrażanie rozwiązań cyfrowych w zakresie nauczania, uczenia się i oceny, a także testowanie ich wpływu na poprawę efektów uczenia się i równości;
- 4.5. wspierać państwa członkowskie w opracowywaniu skutecznych i efektywnych polityk w zakresie edukacji cyfrowej przez poprawę dowodów, oceny i analizy tych polityk za pośrednictwem laboratorium edukacyjnego w dziedzinie inwestowania w kształcenie i szkolenie o wysokiej jakości, a także zapewnienie ukierunkowanych wskazówek i wsparcia technicznego za pośrednictwem Instrumentu Wsparcia Technicznego;
- 4.6. ułatwiać wymianę krajowych podejść i najlepszych praktyk w zakresie skutecznego udzielania zamówień na sprzęt i infrastrukturę cyfrową dla instytucji kształcenia i szkolenia za pośrednictwem, między innymi, sieci krajowych usług doradczych w zakresie edukacji cyfrowej;
- 4.7. wspierać transformację cyfrową poświadczeń w zakresie kształcenia i szkolenia w państwach członkowskich, w szczególności przez dalsze upowszechnianie infrastruktury europejskich poświadczeń cyfrowych w dziedzinie uczenia się;
- 5. zwiększania przejrzystości i oceny postępów we wdrażaniu kształcenia i szkolenia cyfrowego. W szczególności Komisja zamierza:**
 - 5.1. przyczyniać się do tworzenia danych porównawczych dotyczących kluczowych czynników sprzyjających cyfrowemu kształceniu i szkoleniu w całej Unii przez przeprowadzanie co trzy lata w państwach członkowskich badania „Edukacja cyfrowa w Europie” na podstawie i w ramach dalszego rozwoju „Europejskiego badania szkół: ICT w edukacji” w celu zgromadzenia pierwszego kompleksowego zbioru danych do 2025 r.;
 - 5.2. monitorować postępy w zakresie czynników sprzyjających cyfrowemu kształceniu i szkoleniu oraz składać sprawozdania na ten temat, uwzględniając strategie krajowe państw członkowskich, w ramach europejskiego obszaru edukacji, między innymi Monitora Kształcenia i Szkolenia;
 - 5.3. wspierać udział państw członkowskich w międzynarodowych badaniach, które pozwalają uzyskać dane porównawcze na temat stanu gotowości nauczycieli z myślą o edukacji cyfrowej, a przede wszystkim w międzynarodowym badaniu nauczania i uczenia się OECD;
 - 5.4. dokonać przeglądu postępów w zakresie wdrażania niniejszego zalecenia oraz złożyć odnośne sprawozdanie Radzie nie później niż pięć lat od przyjęcia tego zalecenia.

Sporządzono w Strasburgu dnia r.

*W imieniu Rady
Przewodniczący*